

Nr 846

Av herr **Cassel m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 114, angående samordning av underhållet av krigsmaktens telemateriel m. m.*

(Lika lydande med motion nr 693 i Första kammaren)

Såsom framgår av proposition nr 114 till årets riksdag har försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll (FATU) påvisat, att behovet av resurser för underhåll av militär telemateriel kommer att öka kraftigt under det närmaste decenniet. Ett icke obetydligt tillskott av kapital och personal kommer att krävas för detta ändamål. Underskott på kvalificerad personal anses uppkomma, såvida ej effektiva utbildningsåtgärder vidtages.

För att möta det växande underhållsbehovet synes det enligt vår mening förenat med stora fördelar — i fråga om den del av underhållet som avser genomgripande översyn, ombyggnad etc. av materielen — att i största möjliga utsträckning anförtro åt tillverkarna av telemateriel att själva svara för underhållet. Fri konkurrens och fri prisbildning kan även vid en dylik lösning upprätthållas genom att anbud infordras på såväl erforderlig utrustning som ock åtaganden att svara för utrustningens underhåll under viss tid. Redan nu har ett svenskt teleföretag åtagit sig underhåll av stora anläggningar för flygförvaltningens räkning.

I den mån underhåll av levererad telemateriel kan ombesörjas av respektive tillverkare erhålles bättre möjligheter än eljest att i underhållsverksamheten utnyttja det tillverkande företagens särskilda sakkunskap. Samtidigt erhålles en god fortlöpande kontakt mellan leverantörerna och försvarets driftenheter, varigenom de senare kan hålla sig underrättade om hur materielen skall användas och på vad sätt tänkbara fel skall kunna förebyggas. De tillverkande företagen å sin sida får direkt erfarenhet av den levererade utrustningens driftegenskaper. För tillverkarnas fortlöpande arbete med utveckling och konstruktion av ny materiel medför detta betydande fördelar.

En avsevärd besparing av arbetskraft kan också vinnas genom att specialkonstruerade provutrustningar för respektive materieltyper — däri inbegripet utrustningar för automatisk provning — utarbetas. Merkostnaderna för sådana provutrustningar begränsas, om de beställes samtidigt med materielen i fråga, eftersom man i så fall i regel bör kunna använda dem även vid produktionsprovning, en möjlighet som för närvarande ej tillräckligt utnyttjas.

Även med här skisserad rationalisering av försvarets teleunderhåll synes det dock ofrånkomligt att bygga ut de befintliga verkstadsresurserna på teleområdet. Inrättandet av en ny televerkstad för försvarets räkning kan därför i princip godtagas. En viss omorganisation av centrala flygverkstaden i Arboga och försvarets televerkstad i Göteborg synes också vara väl motiverad.

En viktig förutsättning för en framtida effektiv underhållsverksamhet i fråga om telemateriel är att former skapas för samverkan mellan försvarets fabriksverk och leverantörerna inom den enskilda teleindustrien.

Det är därför önskvärt att den föreslagna nya televerkstaden organiseras som ett av staten och den civila teleindustrien gemensamt ägt företag. Genom det medinflytande som de enskilda teleindustriföretagen därmed erhåller i fråga om företagets verksamhet och personalpolitik skapas förutsättningar för en effektivt och affärsmissigt bedriven verksamhet och ett ändamålsenligt utnyttjande av våra begränsade resurser i fråga om kvalificerad arbetskraft på teleområdet. Därigenom vinnes också garantier mot ett otillbörligt gynnande av det nya företaget i förhållande till den enskilda sektorn såväl vid försvarets upphandling som i fråga om allmänna arbetsvillkor.

Såsom bl. a. uttalats av försvarets underhållsutredning i en år 1961 avgiven promemoria torde dessutom samarbete inom ramen för ett halvstatligt bolag medge en ökad flexibilitet vid omläggningar på grund av ändrade förutsättningar för verksamhetens bedrivande. Genom dylik medverkan i underhållsverksamheten erhåller de enskilda tillverkarna också möjlighet att vid sin produktion av ny materiel utnyttja erfarenheter från den gemensamma underhållsverksamheten.

I sitt remissvar över FATU:s betänkande har Sveriges industriförbund uttalat att det inom den enskilda teleindustrien föreligger ett betydande intresse av att medverka vid lösandet av försvarets här berörda underhållsfrågor. Såsom framgår av propositionen har ett sådant intresse kommit till uttryck vid överläggningar mellan representanter för försvarsdepartementet och enskilda företag på teleområdet. Tanken på ett halvstatligt bolag framskymtar också i en i propositionen refererad inom försvarsdepartementet upprättad promemoria beträffande arbetsfördelningen mellan ett teleunderhållskontor och försvarets fabriksverk. Försvarets fabriksverk har vidare i sitt yttrande över nämnda promemoria framhållit att starka skäl syntes tala för att det nyinrättade underhållsföretaget blev halvstatligt. Departementschefen har slutligen själv som motiv för valet av aktiebolagsformen för det nya företaget åberopat att den gav möjligheter för »ett eventuellt framtida samarbete med industrien inom bolagets ram».

Med hänsyn härtill bör åtgärder snarast vidtagas för att utvärdera industriens intresse och formerna för dess medverkan inom ett aktiebolag, i vilket i princip staten och industrien bör vara hälftendelägare. Förhandlingarna torde böra bedrivas så snabbt att resultatet kan redovisas inför årets höstriktsdag.

Med hänsyn till ärendets brådskande natur torde anslagsfrågan emellertid icke i sin helhet böra anstå till hösten. Det intresse som redan uttalats från det enskilda näringslivets sida tyder på att utsikterna att nå samförstånd är så goda, att nu erforderliga investeringsanslag och behövlig kreditgaranti kan reduceras till hälften av begärda belopp. Skulle mot förmodan överläggningarna icke leda till resultat, förutsätter vi att Kungl. Maj:t vid årets höstriksdag utverkar erforderliga kompletterande anslag på tilläggsstat.

Med åberopande av vad sålunda anförts får vi hemställa, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 114 måtte

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förhandlingar snarast upptages för bildande av ett halvstatligt bolag för teleunderhåll inom försvaret på sätt i motionen närmare angivits,

dels till *Teleunderhållsverkstad* för budgetåret 1963/64 under försvarets fabriksfond, kapitalbudgeten, fjärde huvudtiteln anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kr.,

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst åtta miljoner kronor för krediter till ett nybildat aktiebolag för teleunderhåll.

Stockholm den 2 april 1963

Leif Cassel

Eric Nelander

Lars Eliasson

i Sundborn